

จำนวนประชากรของนกที่มีรูปลักษณ์พิสดารที่สุดชนิดหนึ่งของโลกลดวูบลงในช่วงเวลาเพียงสิบปีที่ผ่านมา ผลการสำรวจพื้นที่ทำรังของนกในจังหวัดชุกอตกา (Chukotka) ประเทศรัสเซียอย่างต่อเนื่องตลอดฤดูร้อนนี้ชี้ว่าสถานการณ์ปัจจุบันอยู่ในขั้นวิกฤติ นกที่ใครเห็นใครก็รักเป็นนกซึ่งตั้งชื่อได้สมกับตัวที่สุดว่า **นกชายเลนปากช้อน** (Spoon-billed Sandpiper *Eurynorhynchus pygmeus*) นี้กำลังอยู่ในภาวะวิกฤติใกล้สูญพันธุ์ด้วยจำนวนที่เหลือเพียง 200-300 คู่ ทำให้นักอนุรักษ์ต้องออกมาประกาศขอความช่วยเหลือเพื่อกอบกู้การลดจำนวนของนกโดยเร่งด่วน

“จำนวนนกที่จับคู่ทำรังในบางพื้นที่ลดลงถึงร้อยละ 70 ในช่วงเวลาเพียงไม่กี่ปี หากยังเป็นเช่นนี้ต่อไป นกชายเลนปากช้อนคงจะสูญพันธุ์ในไม่ช้า” Evgeny Syroechkovskiy อุปนายกของ Russian Bird Conservation Union ซึ่งเป็นองค์กรพันธมิตรของ BirdLife ประจำประเทศรัสเซียยืนยัน

สาเหตุของการลดจำนวนค่อนข้างซับซ้อน โดยความเปลี่ยนแปลงในแหล่งที่อาศัยของนกขณะย้ายถิ่นและการสูญเสียพื้นที่ทำรังต่างก็มีผลทั้งสิ้น แต่ที่ชัดเจนคือมีหมาจิ้งจอกทำลายรังนก รวมทั้งมีผู้คนและสัตว์เลี้ยงเช่นสุนัขเข้ารบกวนพื้นที่ทำรังนี้อาจเป็นปางเส้นสุดท้ายทำให้นักซึ่งหลงเหลืออยู่ไม่มากต้องสูญพันธุ์ในที่สุด

“เราต้องให้การคุ้มครองนกที่กำลังจับคู่ทำรังอยู่ทุกคู่โดยทันทีจึงจะพอมีโอกาสรักษานกชนิดนี้ไว้ได้ ขณะนี้เรามีแผนจะจัดกำลังเจ้าหน้าที่เข้าประจำพื้นที่วิกฤติต่างๆ ก่อนเมื่อมีการคุ้มครองและนกเลี้ยงลูกเติบโตพันธุ์สำเร็จแล้วค่อยหันไปมุ่งดำเนินการเพื่อรักษาพื้นที่ทั้งหลายซึ่งนกใช้ขณะย้ายถิ่นเป็นขั้นตอนต่อไป” Evgeny อธิบาย

ปากทรงช้อนของนกชนิดนี้ยังคงเป็นปริศนาของผู้มาไข เพราะเรายังไม่ทราบประโยชน์ที่แน่ชัดแม้แต่น้อย นกชายเลนปากช้อนจับคู่ในเดือนมิถุนายนถึงกรกฎาคมในพื้นที่แคบๆ ริมทะเลซึ่งมีสภาพเป็นทุ่งหญ้าทุนตราเขตอาร์กติกในชุกอตกา ภาคตะวันออกเฉียงเหนือของรัสเซีย เมื่อถึงฤดูหนาวนกชนิดนี้จะย้ายถิ่นฐานเป็นระยะทางหลายพันกิโลเมตรตามแนวชายฝั่งไปยังเอเชียใต้และเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ เป็นหนึ่งในนกซึ่งใช้พื้นที่ชายฝั่งทะเลเหลืองในเอเชียตะวันออกเป็นที่หยุดพักหาอาหารก่อนจะเดินทางอพยพต่อทั้งขาไปและขากลับ

“การที่มนุษย์เข้าใช้ประโยชน์พื้นที่ชายฝั่งในเกาหลีใต้เป็นเหตุให้แหล่งที่อาศัยของนกถูกทำลายเป็นพื้นที่มากกว่า 400 ตารางกิโลเมตร พื้นที่อาศัยตามชายฝั่งในบังคลาเทศเปลี่ยนเป็นนาเกลือและนาุ้ง ส่วนในจีนก็มีการพัฒนาที่ดินบริเวณชายฝั่งอย่างรวดเร็วในช่วงไม่กี่ปี” Christoph Zöckler ผู้ประสานงานระหว่างประเทศของโครงการแผนปฏิบัติการนกอพยพปากช้อน (Spoon-billed Sandpiper Action Plan) ให้ความเห็น “นกหาพื้นที่สำหรับหยุดพักและหาอาหารระหว่างการอพยพย้ายถิ่นแทบไม่ได้แล้ว”

สิ่งหนึ่งที่แน่ชัดคือ หากความเปลี่ยนแปลงนี้ยังดำเนินต่อไปก็คงไม่มีพื้นที่ใดๆ หลงเหลือให้นักชายเลนปากช้อนอีกเลย

“จำนวนนกลดลงจนทุกคนที่หวังใจต้องตื่นตระหนก แต่เมื่อใดที่มีการลงทุนค่าใช้จ่ายและความพยายามทุ่มเทของผู้เกี่ยวข้อง เราก็ยังมีโอกาสที่จะรักษานกชายเลนปากช้อนไว้ได้” Richard Grimmett ผู้จัดการฝ่ายอนุรักษ์ทั่วโลกของ BirdLife ยืนยัน

BirdLife International เปิดโครงการป้องกันการสูญพันธุ์ (Preventing Extinctions Programme) ขึ้นเพื่อเจาะจงช่วยนกเขตนกชายเลนปากช้อนและนกอื่นๆ ในสถานภาพเดียวกัน โครงการดังกล่าวเปิดโอกาสให้องค์กรธุรกิจ สถาบัน และบุคคลทั่วไปเข้ามาให้การสนับสนุนทุนดำเนินการเพื่ออนุรักษ์นกโดยได้รับเกียรติเป็นผู้อุปการคุณต่อนกชนิดนั้น (BirdLife Species Champions) เป็นเครื่องตอบแทน

หากมีแผนปฏิบัติการเพื่อการอนุรักษ์ซึ่งมีประสิทธิภาพเป็นแนวทางในการทำงาน ก็เป็นไปได้ที่เราจะรักษานกชนิดใดๆ ก็ตามให้รอดพ้นจากการสูญพันธุ์ อันที่จริงเราเคยทำสำเร็จมาแล้ว

แต่จำเป็นอย่างยิ่งที่ต้องต้องทุ่มเทสุดกำลังรวมทั้งใช้เงินทุนสูงมาก กระนั้น การได้รับรู้ว่ามีชนิดหนึ่งซึ่งมีปากรูปทรงราวกับถอดมาจากช้อน ยังมีชีวิตรอดอยู่ในธรรมชาติที่โหดร้ายแห่งในโลกอันกว้างใหญ่นี้ เหนือก็คุ้มค่าที่จะลงมือช่วยเหลือแล้วมิใช่หรือ

จบข่าว

ต้องการข้อมูลยืนยัน/ภาพประกอบ กรุณาติดต่อ:

Martin Fowle, BirdLife International. Tel: +44 (0)1223 279813 Mob: +44 (0)7899045106 Email: martin.fowle@birdlife.org

ข้อมูลเสริม:

ข่าวชิ้นนี้เป็นผลงานของโครงการป้องกันการสูญพันธุ์ (**Preventing Extinctions**) ของ BirdLife อันเป็นโครงการอนุรักษ์นกซึ่งใหญ่ที่สุดและครอบคลุมกว้างขวางที่สุดที่เคยมีมาในโลก โครงการฯ มีเป้าหมายที่จะคุ้มครองนกในภาวะวิกฤติเสี่ยงต่อการสูญพันธุ์โดยแสวงหา "ผู้อุปการะ" สำหรับนกชนิดนั้นๆ โดยให้การสนับสนุนเงินทุนในการดำเนินการคุ้มครองซึ่งเป็นหน้าที่ของบุคลากรผู้ได้รับการแต่งตั้งเป็น "ผู้เฝ้ารักษา" สำหรับนกแต่ละชนิด

จะเป็นองค์กรหรือตัวบุคคลก็ตามแต่ซึ่งมีศักยภาพสูงสุดในการดำเนินการภารกิจต่างๆ

ที่จำเป็นเพื่อป้องกันไม่ให้เกิดการสูญพันธุ์ขึ้นเป็นอันขาด ดังรายละเอียดในเว็บไซต์: [BirdLife: Preventing Extinctions](#)

หมายเหตุสำหรับบรรณาธิการ:

[1] **BirdLife International** คือเครือข่ายพันธมิตรองค์กรอนุรักษ์ทั่วโลกในประเทศต่างๆ กว่า 100 ประเทศซึ่งรวมกันเข้าเป็นหน่วยงานผู้นำในการจัดสถานภาพของนก แหล่งอาศัย และปัญหาต่างๆ ที่ส่งผลกระทบต่อนก

[2] **นกชายเลนปากช้อน Spoon-billed Sandpiper** ชมข้อมูลเพิ่มเติมเกี่ยวกับเขตกระจายพันธุ์ นิเวศวิทยา สถานภาพการอนุรักษ์และแนวทางการปฏิบัติเพื่อการอนุรักษ์ ได้ที่: [BirdLife Species Factsheet](#)

[3] **The Saemangeum Project** เป็นโครงการใช้ประโยชน์พื้นที่ชายฝั่งที่ใหญ่ที่สุดในเกาหลีใต้ หากต้องการข้อมูลเพิ่มเติมกรุณาเข้าชมเว็บไซต์: <http://www.restoresaemangeum.com/>

[4] **คณะทำงานฟื้นฟูประชากรนกชายเลนปากช้อน Spoon-billed Sandpiper Recovery Team** ประกอบด้วย the Russian Bird Conservation Union, Russian Academy of Sciences, Japan Wetlands Action Network (JAWAN), Birds Korea, Hong Kong Birdwatching Society, BirdLife Vietnam, Bird Conservation Society of Thailand (สมาคมอนุรักษ์นกและธรรมชาติแห่งประเทศไทย), Biodiversity and Nature Conservation in Myanmar (BANCA), Birdclub Bangladesh, และ Bombay Natural History Society